

Bernal, 18 d'agost de 1980

Estimat amic:

Per tal com he suposat que les teves vacances no es limitaven a una setmana, he deixat passar uns quants dies abans de contestar la teva lletra del 17 de juliol per deixar-te una mica tranquil.

Celebro que hakis llegit el meu llibre sobre la novel·lística d'en Pedroló i que l'hakis trobat, sí més no, interessant. L'obra d'en Pedroló, per la seva vastitud i per la profunditat d'alguns dels llibres, demanaria un estudi molt més concenció i un estudiós molt més preparat que no pas jo. D'aixo en sóc conscient. Tant és així, que, de fet, no tenia pas intenció d'enllestir el meu de la manera que, finalment, ho he fet. Com que ningú no em donava pressa, anava prenent notes i conjuminant fitxes, establint coordenades, analitzant la tematica, etc., i pensant que algun dia posaria fil a l'agulla per bastir un llibre d'una extensió quilometrica. Pero, vet aquí que, l'any passat, quan li van atorgar el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes a en Pedroló, en Cendrós —que sabia que estava embarcat en aquesta feina— em va enviar un telegrama en el qual em demanava que acabés el llibre per publicar-lo tot seguit. En un primer moment, vaig pensar agrair-li l'ofertament i informar-li que el més calent era a l'aiguera i no podia enllestir-lo en tan poc temps. Després, pero, vaig recapitar i vaig arribar a la conclusió que si no aprofitava l'avinentesa, corria el risc de trobar-me amb un llibre molt més voluminós, sí, pero sense cap editor que es veiés amb cor de publicar-lo. I, així, vaig tirar endavant...

Aixo de continuar la serie "Temps obert" una colla d'escriptors joves és una bona idea i, segons crec, el mateix Pedroló ho havia suggerit en algun moment. Si la concepció de la serie ja és tot un encert la mar d'original, si arribava a cuallar aquesta idea penso que en podria sortir quelcom d'inedit en qualsevulla altra literatura del món, no trobes?

D'en Lovecraft no te'n puc dir res perque és un autor que ha conreat un genere que té poc atractiu per a mi i, sobretot, m'ha resultat sempre una mica repelós el seu racisme i el seu filofeixisme.

Quant al conte "Tant se val tot... o no?", lamentablement me'l va publicar L'Arimany a El Pont (Nº 69), ja fa temps. I dic lamentablement perque, apart de no haver cobrat ni cinc, m'hauria plagut més que ara pogués sortir en aqueixa col·lecció de que em parles. No cal dir que, tret que hagin de ser contes ineditos, igualment el

podrien publicar, car l'Arimany no hi té pas cap dret exclusiu. A més, a mi em faria molta il·lusió que tu hi fessis la presentació. Sigui com sigui, t'agraeixo que hagi pensat en mi, no cal dir-ho.

Sí que és una llastima això que m'expliques de la revista Recull i el fet que hagi dimitit com a jurat, però entenc les teves raons i les comparteixo.

T'adjunto la sol·licitud per ingressar a l'Associació d'Escriptors, degudament omplena, amb dues fotografies carnet, que són les que em van quedar en treure el passaport i, com és habitual en aquesta mena de fotos, sembla un fascinerós. Has estat molt gentil en oferir-te a pagar la quota i, per tal d'accelerar el procediment, ho accepto. Ara: m'ha fet molta gràcia això que dius respecte a si tinc algun "administrador dels meus béns al País"! De quins béns em parles, tu? Mira, jo vaig néixer al carrer de Cortines, en un pis on viviam rellogats els meus pares. El pare treballava de fuster d'obres després d'haver-se passat no sé quants anys llaurant les terres dels altres, sense haver pogut ni tan sols fer l'escola primària, alla al seu poble, a Torrent de Cinca. La meua mare, que és de Villella de Cinca, prop de Fraga, va haver de posar-se a servir a Lleida i després a Barcelona de molt jove, i tampoc no va poder estudiar. Els únics béns que han tingut sempre han estat l'honradesa i la dedicació al treball. Per la meua banda, vaig anar a escola fins als catorze anys, al Col·legi Pelayo del carrer del Portal Nou. Quan vaig començar a treballar, als catorze anys, tirava de carretó tot portant paquets a les agències i recaders. Aleshores, amb el que guanyava podia pagar l'acadèmia --l'Acadèmia Fernández del carrer de la Princesa-- on vaig fer la tenebreria de llibres, estudiant de nit. En aquells anys de la postguerra obscurs i tristos, després que el pare retorna de França, on hi va passar no sé quant temps tancat en un camp de concentrament, vam haver de treballar tots tres per a mal viure: el pare del seu ofici malpagat, la mare fent feines en un despatx i jo pensant en dues o tres feines, des de les nou del matí a les deu del vespre. Com podras comprendre, així, treballant honradament, no se'n poden tenir de béns.

Respecte a la quota, però, per tal com jo sempre cobro alguna cosa de les traduccions, li demanaré a la meua tia que et restitueixi l'import. Li puc dir que et vingui a veure a la Caixa, algun dia al matí? T'agraeixo, doncs, la gentilesa. I ara, abusant-ne una mica més, et vull plantejar un parell de coses. D'una banda, recordar-te que encara no he pogut cruspir-me ni assaborir les "deu pometes", les quals, segons que veig, van desvetllar les ires d'en Lau, oi? I de l'altra, he vist que la Caixa ha editat un llibre de Lluís Busquets i Grabulosa que es diu: Plomes catalanes contem-

poranies. Me'n podries aconseguir un exemplar? Si cal pagar-lo, ja em diras el preu.

De més a més, volia fer-te una pregunta que es relaciona amb els drets d'autor. He vist, en algunes obres, que hi figura el nom del traductor amb el símbol del copyright, la qual cosa em fa suposar que potser hi ha alguna llei contractual que estableixi la conservació dels drets sobre la traducció per part del traductor. El cas és que, fins ara, a mi sempre m'han pagat un import, calculat a tant la pagina, i això és tot el que he percebut, tant li fa si del llibre n'han fet una sola edició com si n'han fetes dues o més. En saps alguna cosa d'això? En cas contrari, podras averiguar-ho a través de l'Ass. d'Escriptors?

Renoi, dius d'en Lau que no para, pero tu també et portes l'oli, eh? Quina manera d'anar al teatre i al cinema, tu! I a mi les dents se m'aceren! D'enveja, és clar!

He rebut les fotogopies dels retalls que m'has enviat. Respecte al article de Jordi Pujol i Cofan em sembla que aquest senyor s'ha equivocat d'entrada en comparar la prosa d'un novel·lista amb la d'un escriptor que no n'és, de novel·lista. Cal tenir present --i aquest senyor sembla que no ho ha fet-- que el novel·lista és un creador fins i tot pel que fa al llenguatge que utilitzen els seus personatges, el qual ha de fer l'efecte de ser un calc del llenguatge parlat, pero no ha de ser-ho. Si tots els novel·listes del món haguessin fet com en Pla --que segons en Pujol i Cofan "escriu basicament amb el dialecte de Palafrugell i la seva rodalia"-- i haguessin escrit en el dialecte de llur contrada sense recrear-lo, avui no tindriem l'Ulisses ni El so i la fúria ni... Per tal de reblar l'encert de les seves divagacions, el senyor Pujol i Cofan acaba dient que el Llibre de lectura bastit tot espigolant la prosa de l'escriptor empordanès, al cap de dotze anys veu la seva tercera edició, i que, en canvi, les criatures es desentenien de la prosa de l'escriptor de la Sagarra. Per ventura no sap aquest senyor quantes edicions s'han fet del Mecanoscrit del segon origen d'ença que és utilitzat com a llibre de lectura a les escoles?

Penso que encara caldria fer-li d'altres objeccions, com ara, que Pedroló no pot fer parlar els seus personatges amb el dialecte de la Sagarra, quan gairebé sempre són barcelonins; que, en aquests moments i des de fa molts anys, no hi deu haver cap corrector que li esmeni la plana; que si bé és capaç de redactar una novel·la en tres mesos, és possible que s'hagi passat qui-sap-lo documentant-se, etc. Etc. En fi, podríem continuar, pero no crec que pagui la pena.

A rel d'un proleg que m'ha demanat l'Ayma per a una traducció del Babbit de Sin-

clair Lewis, feta fa anys pel no sempre prou valorat Cesar August Jordana,estic re-
llegint aquesta novel.la del primer escriptor nord-america al qual li fou atorgat el
premi Nobel. En realitat, no sé si aquesta obra en Jordana la va traduir abans de la
guerra, a casa nostra, o bé si ho va fer quan voltava per Xile i l'Argentina durant
la postguerra. A mi m'agrada de creure --potser identificant-me una mica amb ell--
que se les va haver amb aquesta tasca quan residia a Buenos Aires, on es va mantenir
al marge dels cénacles de la colonia catalana i treballava com a lector i traductor
per a una editorial argentina (em penso que era la Sudamericana d'en Lopez Llausas),
tancat en el seu món, en el qual tants de paral.lels hi podríem descobrir amb El món
de Joan Ferrer, on va saber recrear l'atmosfera del Buenos Aires de trenta anys en-
rera. Tanmateix, em sembla que la traducció del Babbit la devia fer, en realitat,
abans de la guerra, que era l'epoca brillant de la Poca.

No sé on va ser que vaig llegir una crítica del llibre El detectiu, el soldat i
la negra de Jordi Coca, la qual va desvetllar la meva curiositat. La coneixes, aques-
ta novel.la? Que me'n pots dir?

Has vist en Xavier Romeu? M'estranya no tenir notícies d'ell, car li vaig escriure
poc després de tornar a Buenos Aires i li vaig enviar, també, un exemplar del meu lli-
bre.

T'agraeixo la fotocopia de la nota d'en Triadú, que esta molt bé, oi?

I res més, per ara. Records per a la teva muller i una abraçada del teu